

Sygn. akt III Ca 1568/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Krystyna Hadryś

Sędzia SO Gabriela Sobczyk

SO Danuta Morys - Woźniak (spr.)

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2014 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K. (1) i M. K.

przeciwko A. K. (2)

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 2 lipca 2013 r., sygn. akt III RC 151/13

oddala apelację.

SSO Danuta Morys-Woźniak SSO Krystyna Hadryś SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Ca 1568/13

UZASADNIENIE

Małoletni powodowie - A. K. (1) i M. K. - działający przez przedstawiciela ustawowego J. Ś., domagali podwyższenia alimentów do kwoty po 900 zł miesięcznie na rzecz A. K. (1) i do kwoty po 1200 zł miesięcznie na rzecz M. K.. Uzasadniając żądanie wskazali, że koszty ich utrzymania w okresie liku minionych lat znacznie wzrosły. Zwłaszcza z koniecznością leczenia licznych chorób i w związku z tym alimenty zasądzone na ich rzecz od pozwanego w 2007r. są nie wystarczające na zaspokojenie ich usprawiedliwionych potrzeb życiowych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Stwierdził, że żądane przez powodów alimenty leżą poza granicami jego możliwości majątkowych i zarobkowych. Jego stan zdrowia również pogorszył się a dochód z prowadzonej działalności gospodarczej spadł o 50%. Musi spłacać kredyty a na utrzymaniu ma jeszcze niepracującą żonę i małąletnią córkę.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 maja 2013r. Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej zasądził od pozwanego A. K. (2) na rzecz A. K. (1) alimenty w kwocie po 800 zł miesięcznie a na rzecz M. K. po 1.000 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 marca 2013 roku, płatne do rak matki powodów z 13% w stosunku rocznym w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, w miejsce alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 27 czerwca

2007 roku, sygn. akt I RC 2280/06, w kwocie po 600 zł miesięcznie na rzecz małoletniej A. K. (1) i w kwocie po 500 zł miesięcznie na rzecz małoletniego M. K.. W pozostałym zakresie powództwo oddalił i nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej) kwotę 420 zł tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której małoletni z mocy prawa byli zwolnieni oraz nadał wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że poprzedni obowiązek alimentacyjny pozwanego wobec powodów został ustalony wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 27 czerwca 2007r. Orzeczeniem tym obciążono pozwanego obowiązkiem alimentacyjnym w kwocie po 600 zł, na rzecz małoletniej A. K. (1) i po 500 zł, na rzecz M. K.. Orzeczenie uprawomocniło się 19 lipca 2007r.

Małoletni M. K. urodził się (...) Małoletnia A. K. (1) (...). Powodowie są dziećmi J. Ś. i pozwanego A. K. (2).

Małoletnia A. K. (1) ma 13 lat, jest uczennicą VI klasy Szkoły Podstawowej nr (...) w R.. Od września 2013r. rozpocznie naukę w gimnazjum.

Małoletnia jest leczona endokrynologicznie, ginekologicznie, kardiologicznie, onkologicznie. U małoletniej rozpoznano chorobę H.. Małoletnia jest uczulona na roztocza. Raz w miesiącu, w związku z alergią poddawana jest szczepieniom, których koszt stanowi 300 zł. Występowanie u małoletniej krwotocznych miesiączek wymaga od niej zażywania leków hormonalnych (koszt miesięczny 20 zł). Wizyty u ginekologa odbywają się raz na trzy miesiące. Małoletnia ma wrodzoną wadę serca. Pozostaje pod opieką poradni w Z.. Matka małoletniej pokrywa koszty dojazdu do Z.. Wizyty u endokrynologa mają miejsce raz w miesiącu. Finansowane są przez pracodawcę matki powódki. Z ubezpieczenia opłacane są wizyty u ginekologa. 31 maja 2011r. małoletnia poddana była zabiegowi operacyjnemu torakoskopii i torakotomii, przeprowadzone w związku z rozpoznaniem u małoletniej guza trzonu kręgu (...). W związku z wykryciem u małoletniej guza będzie ona - w przyszłości - poddana zabiegowi biopsji. Koszt leczenia małoletniej to 100 zł miesięcznie (obejmuje ona zakup lekarstw – 70 zł i wydatki związane z dojazdem do lekarza – 30 zł).

Małoletnia w okresie wakacji letnich i zimowych bierze udział w zorganizowanych formach wypoczynku. W okresie ferii zimowych uczestniczyła w obozie zimowym. Koszt wypoczynku stanowił wydatek 1.300 zł. Dodatkowy wydatkiem był zakupu sprzętu narciarskiego w wysokości 600 zł. Małoletnia w okresie wakacji letnich wyjeżdża na obóz językowy, którego koszt stanowi 1.675 zł. A. K. (1) uczęszcza do Szkoły (...) w K.. Koszt lekcji stanowi kwotę 170 zł miesięcznie.

Miesięczny koszt utrzymania małoletniej wynosi około 1800 zł. Małoletni M. K. ma 10 lat, jest uczniem trzeciej klasy Szkoły Podstawowej nr (...) w R.. W związku ze zdiagnozowaniem u małoletniego wady serca pozostaje on pod stałą opieką kardiologa. W przyszłości małoletni może być poddany zabiegowi operacyjnemu przecięcia błony wewnątrz serca. U małoletniego w 2009r. zdiagnozowano chorobę (...). Małoletni pozostaje pod stałą kontrolą poradni hematologicznej w W., gdyż na terenie województwa (...) nie ma ośrodka zdrowia zajmującego się leczeniem tego schorzenia. Wizyty u hematologa mają miejsce raz w roku. Małoletni zażywa leki.

Małoletni pozostaje pod opieką ortodonta. W związku z wadą zgryzu został zakupiony dla małoletniego ruchomy aparat ortodontyczny za kwotę 1.000 zł. Leczenie uzębienia małoletniego przewiduje zakup aparatu ortodontycznego na stałe za kwotę 3.000 zł. Wizyty u ortodonta stanowią koszt 100 zł miesięcznie. Małoletni uczulony jest na roztocza i w związku z tym poddawany jest szczepieniom. W związku z wykryciem u małoletniego torbieli przegrody wielkiej mózdzku pozostaje on pod stałą kontrolą przychodni neurochirurgicznej w K.. Małoletni leczony jest w poradni neurologicznej w K. z powodu przewlekłych tików ruchowych i głosowych. Wizyty mają charakter odpłatny, stanowią wydatek w kwocie 100 zł i odbywają się raz na trzy miesiące. Koszt zakupu leków dla małoletniego stanowi wydatek 963 zł miesięcznie.

Małoletni w bieżącym roku szkolnym brał udział w zorganizowanym przez szkołę wyjeździe – „zielona szkoła”. Koszt wyjazdu wynosił 1.300 zł. Uczęszcza do szkoły języków obcych (miesięczny koszt uczestnictwa - 160 zł).

Miesięczny koszt utrzymania małoletniego M. K. wymaga wydatkowania kwoty 2.500 zł.

Matka małoletnich J. Ś. ma 42 lata, z zawodu jest pedagogiem resocjalizacji. Była zatrudniona w (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej w W., na stanowisku regionalnego kierownika ds. personalnych ze średniomiesięcznym wynagrodzeniem netto (od 1 listopada 2012r. do 31 stycznia 2013r.) w kwocie 6.151,65 zł. 23 maja 2013r. pracodawca złożył jej wypowiedzenie zmieniające warunki pracy i płacy, zmieniając miejsce świadczenia pracy na W., a wysokość wynagrodzenia na kwotę 6.000 zł brutto. Koniec terminu okresu wypowiedzenia przypada na dzień 31 sierpnia 2013r. 10 czerwca 2013r. J. Ś. odmówiła przyjęcia zaproponowanych warunków. Aktualnie przebywa na zwolnieniu lekarskim i poszukuje zatrudnienia.

J. Ś. ponownie zawarła związek małżeński. Mąż jej zatrudniony jest w przedsiębiorstwie z branży informatycznej. Posiada dwójkę małoletnich dzieci z poprzedniego małżeństwa, które mieszkają z ich matką. Mąż J. Ś. płaci na rzecz swoich dzieci alimenty w łącznej wysokości 1.700 zł miesięcznie.

Małoletni powodowie mieszkają z matką, ojczymem i babcią macierzystą w domu jednorodzinnym położonym w R. przy ulicy (...). Koszt utrzymania domu jest podzielony pomiędzy trzech dorosłych domowników. Koszty te (miesięcznie) obejmują: wywóz śmieci – 44 zł, energia elektryczna – 200 zł, woda – 200 zł, zakup węgla - 6.000 zł (rocznie), ubezpieczenie domu - 600 zł (rocznie). W domu dokonano wymiany pieca centralnego ogrzewania za kwotę 17.000 zł. W przyszłości planowany jest remont kanalizacji a przewidywane koszty to kwota ok. 4.000 zł.

Pozwany A. K. (2) ma 42 lata. Z zawodu jest ekonomistą. Od 2006r. prowadzi działalność gospodarczą w M. (pizzeria). Zatrudnia czterech pracowników na podstawie umowy zlecenie z wynagrodzeniem w wysokości po 600 - 700 zł. Pizzeria prowadzona jest na podstawie umowy spółki cichej (pozwany zajmuje się prowadzeniem tej działalności, nie wniósł wkładu do spółki). W kwietniu 2013r. dochód pozwanego stanowił kwotę 400 – 500 zł. W okresie od 2002 do 2010r. prowadził na podstawie umowy agencji pizzerię pod nazwa (...). Za 2012r. powód w Urzędzie Skarbowym w M. złożył zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu PIT- 36, w którym wskazał przychód: 364.757,73 zł, koszty uzyskania przychodu: 360.966,17 zł, dochód: 3.791,56 zł.

A. K. (2) pozostaje pod kontrolą poradni neurochirurgicznej w związku z rozpoznaniem choroby krążka międzykręgowego szyjnego i uszkodzeniem korzeni nerwów rdzeniowych. Nadto, stwierdzono u pozwanego dyskopatię przepukliny jąder miazdżystych na poziomie C5/6 i C6/7 z uciskiem rdzenia kręgowego oraz zamiany zwyrodnieniowe stawu obojczykowo – barkowego.

A. K. (2) zawarł ponowny związek małżeński z którego pochodzi urodzona w dniu (...) córka Z. K..

Żona pozwanego prowadziła w M. działalność gospodarczą (sprzedaż pościeli). W okresie ciąży zaprzestała jej prowadzenia. Aktualnie nie pracuje zawodowo, zajmuje się wychowaniem córki. A. K. (2) mieszka z rodziną w domu jednorodzinnym w Wyrach. Na sfinansowanie budowy domu zaciągnął kredyt w wysokości 190.000 zł. Na zakup działki pod budowę domu zaciągnął natomiast kredyt w wysokości 40.000 zł (miesięczna rata kredytu - 1.300 zł). W spłacie kredytów pomagają pozwanemu jego teściowie. Ponadto A. K. (2) zaciągnął dwa kredyty w Banku (...). W dniu 7 listopada 2012r. - kredyt w kwocie 15.381,71 zł, a w dniu 9 marca 2012r. - umowę kredytu na kwotę 18.500 zł. Uzyskane w ten sposób środki pieniężne przeznaczył na zobowiązania alimentacyjne i pokrycie wydatków związanych z prowadzeniem pizzerii. Miesięczna rata powyższych kredytów stanowi 400 zł.

W skali miesiąca pozwany ponosi następujące koszty utrzymania domu: energia elektryczna – 90 zł, woda – 45 zł, zakup węgla - 1.400 – 1.600 zł (rocznie), ubezpieczenie - 600 zł (rocznie).

A. K. (2) jest właścicielem dwóch samochodów marki R. (...) rocznik 1997 i O. (...) rocznik 1997.

Pozwany utrzymuje kontakt z dziećmi z pierwszego małżeństwa. Małoletnia A. K. (1) spotyka się z ojcem w weekendy. Powyższe spotkania mają miejsce dwa razy w miesiącu, trwają od piątku do niedzieli. Kontakt syna z ojcem ma charakter znacznie rzadszy niż z córką.

W dacie zasądzenia ostatnich alimentów małoletni powodowie mieszkali z matką w lokalu mieszczącym się w budynku stanowiącym własność babki macierzystej małoletnich (koszt utrzymania mieszkania wynosił 100 zł miesięcznie). Małoletni M. K. miał 4 lata, małoletnia A. K. (1) lat 7. Małoletni uczęszczali do przedszkola. A. K. (1) miała zdiagnozowaną alergię. M. K. miał zdiagnozowaną astmę. Zakup leków dla małoletniego stanowił wydatek około 200 zł. Miesięcznie J. Ś. na zakup córce leków przeznaczała kwotę 30 zł. Dodatkowe zajęcia o charakterze odpłatnym małoletniej A. stanowiły wydatek 300 zł. Matka małoletnich zatrudniła opiekunkę płacąc jej miesięcznie wynagrodzenie w kwocie 450 zł. Miesięczny koszt utrzymania małoletniego M. K. stanowił wydatek 1.200 zł, a utrzymania małoletniej A. K. (1) stanowił wydatek około 1.500 zł. J. Ś. zarabiała wtedy 2.685 zł netto miesięcznie.

W dacie zasądzenia alimentów pozwany prowadził dwie pizzerie. Miesięczny dochód pozwanego stanowi kwotę 2.500 zł netto. Pozwany spłacał zaciągnięty kredyt na sfinansowanie działalności gospodarczej (miesięczna rata kredytu – 1.300 zł). Sam prowadził gospodarstwo domowe. Opłaty związane z eksploatacją mieszkania stanowiły wydatek od 180 – 190 zł miesięcznie. Oprócz małoletnich powodów nie posiadał nikogo na utrzymaniu.

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał, iż zmiana obowiązku alimentacyjnego, którego zakres reguluje art. 133 § 1 k.r.o. w związku z art. 135 k.r.o., zależy od spełnienia przesłanek określonych w art. 138 k.r.o.

Mając na względzie wskazane powyżej regulacje prawne, Sąd Rejonowy stwierdził istnienie okoliczności, uzasadniających zmianę zakresu obowiązku alimentacyjnego pozwanego. Wskazał, że od czasu ustalenia ostatnich alimentów na rzecz małoletnich powodów upłynęło sześć lat. Sąd zwrócił uwagę, że w przypadku małoletniego M. K. znacznemu pogorszeniu uległ jego stan zdrowia (w dacie ustalenia poprzedniego obowiązku alimentacyjnego małoletni chorował na astmę). Aktualnie małoletni pozostaje pod stałą kontrolą lekarzy specjalistów - kardiologa, hematologa, ortodonta, neurologa, alergologa. Sąd uznał, że w przyszłości nie można wykluczyć, że małoletni będzie poddany zabiegom chirurgicznym. Nadto, w 2009r. zdiagnozowano u małoletniego chorobę(...). Małoletni zażywa leki, poddawany jest szczepieniom. Niektóre z wizyt lekarskich mają charakter odpłatny. Koszty z tego tytułu (zakupu leków i wizyt lekarskich małoletniego) wymagają miesięcznego wydatkowania kwoty 963 zł miesięcznie.

Podobna sytuacja zarysowała się w przypadku małoletniej A. K. (1). W kwietniu 2007r. u powódki zdiagnozowano jedynie astmę. Aktualnie jej stan zdrowia uległ znacznemu pogorszeniu. Małoletnia jest leczona endokrynologicznie, ginekologicznie, kardiologicznie, onkologicznie. U małoletniej rozpoznano chorobę H.. 31 maja 2011r. została poddana zabiegowi operacyjnemu torakoskopii i torakotomii wobec rozpoznania u niej guza trzonu kręgu (...). W przyszłości będzie poddana zabiegowi biopsji. Koszty związane z leczeniem małoletniej, w znacznej części były pokrywane z ubezpieczenia i przez pracodawcę matki małoletniej. Matka małoletniego ponosi koszt leczenia córki w wysokości 100 zł miesięcznie, przy czym Sąd zwrócił uwagę, że matka małoletniej pozostaje w okresie wypowiedzenia stosunku pracy. Z tego wysnuł wniosek, że po upływie tego okresu, koszty leczenia małoletniej będą musiały zostać „pokrywane” samodzielnie.

Sąd również wskazał, iż powodowie są uczniami szkół podstawowych. Realizacja obowiązku szkolnego wiąże się z zakupem podręczników i przyborów szkolnych, opłatami za ubezpieczenie i komitet rodzicielski, opłatami za imprezy kulturalne w których uczestniczy młodzież. Małoletni znajdują się w fazie intensywnego wzrostu, co wiąże się z koniecznością zakupu nowych ubrań i obuwia.

Uwzględniając wskazane powyżej okoliczności jak również fakt, że matka małoletnich wychowuje powodów bez wsparcia ze strony pozwanego, Sąd Rejonowy uznał, że to pozwany w większym stopniu winien zaspokajać ich materialne potrzeby. Ustalając sytuację majątkową i osobistą pozwanego, Sąd Rejonowy uznał, że o ile dochód z prowadzonej działalności jest niski to jednak pozwany, wiedząc że ma na utrzymaniu dwójkę dzieci powinien uwzględnić ryzyko związane z otwarciem i prowadzeniem działalności gospodarczej. Sąd jako okoliczności nieistotne uznał również zaciągnięcie przez pozwanego kredytu na zakup działki budowlanej i sfinansowania budowy domu, gdyż zachowanie to (ojca powodów) nie może mieć negatywnych skutków dla wysokości zasądzonych na rzecz powodów alimentów. Sąd uznał, iż pozwany, pomimo że cierpi na dolegliwości kręgosłupa to jednak nie wykazał, że jest osobą całkowicie niezdolną do świadczenia pracy. Mając na utrzymaniu trójkę dzieci, winien dołożyć najwyższej staranności

w celu uzyskania odpowiednich dochodów pozwalających mu na zaspokojenie potrzeb swoich dzieci. Okoliczność, iż pozwany ma córkę z obecnego związku, z którą zamieszkuje nie zwalnia go od obowiązku troszczenia się o wychowanie i utrzymanie małoletnich powodów, zwłaszcza jeżeli uwzględni się również to, że pozwanemu przysługuje pełna władza rodzicielska nad powodami, której faktycznie nie sprawuje.

Mając na względzie powyższą sytuacją uprawnionych i zobowiązanego, Sąd zasądził na rzecz małoletniego powoda M. K. alimenty w wysokości po 1000 zł, miesięcznie a na rzecz powódki A. K. (1) alimenty w kwocie po 800 zł., miesięcznie, a w pozostałej części powództwo oddalił.

O kosztach procesu orzekł po myśli art. 100 k.p.c. w związku z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r., o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c. wyrokowi w punkcie 1 nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Apelację od wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w części, tj. co do punktu 1, 3 i 4. Zarzucił naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie dokonania wszechstronnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego poprzez ocenę materiału sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego, poprzez wyprowadzenie wniosków sprzecznych z treścią dokumentów zgromadzonych w sprawie poprzez niedostateczną analizę materiału dowodowego, co doprowadziło do braku odniesienia się przez Sąd do sprzeczności pomiędzy zeznaniami przedstawiciela ustawowego powodów a przedłożoną przez przedstawiciela powodów dokumentacją. Zarzucił również naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niedostateczne wyjaśnienie przyczyn dla których Sąd odmówił wiarygodności niektórym dowodom, tj. faktom wskazywanym przez pozwanego w toku przesłuchania stron oraz przedłożonym przez niego dokumentom, wskazującym na jego aktualną sytuację majątkową. Na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie powództwa w całości, w zaskarżonym zakresie oraz o zasądzenie do powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o oddalenie apelacji oraz o obciążenie pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie mogła odnieść skutku.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenie powodów przyjmując za podstawę prawną swego rozstrzygnięcia przywołane przepisy prawne, a następnie ustalił wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Wbrew twierdzeniom apelującego poczynione ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny, natomiast informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają, przez co są w pełni wiarygodne. Ustalenia te Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Z ujęcia redakcyjnego art. 328 § 2 k.p.c. wynika, że punktem wyjścia dla przedstawienia w motywach pisemnych uzasadnienia wyroku koncepcji prawnej rozstrzygnięcia sprawy powinny być poczynione ustalenia faktyczne. Sąd pierwszej instancji zobowiązany jest do wyjaśnienia motywów rozstrzygnięcia w sposób umożliwiający przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2007r., V CSK 115/07). Uchybienie Sądu w tym zakresie, następuje jedynie w sytuacji, gdy uzasadnienie wyroku zawiera jedynie opis poszczególnych elementów stanu faktycznego, bez wniosków z nich wynikających i bez dokonanego ustalenia stanu faktycznego istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1999r., II UKN 437/98; orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 1951r., C 154/51, OSN 1952, Nr 3, poz. 69).

W ocenie pozwanego, Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niedostateczne wyjaśnienie przyczyn dla których Sąd odmówił wiarygodności niektórym z dowodów. Stawiając ten zarzut pozwany pomija jednak, że Sąd Rejonowy w sposób szczegółowo wskazał dowody na podstawie których ustalił stan faktyczny, a które, w ocenie tego Sądu, dały podstawę do zmiany rozstrzygnięcia w przedmiocie obowiązku alimentacyjnego. Dokonane przez Sąd

Rejonowy „zbiorcze” wskazanie dowodów nie stanowiło naruszenia wskazanej powyżej normy prawnej, gdyż dawało wyczerpujące podstawy do dokonania kontroli instancyjnej. Również zakwestionowanie przez Sąd wiarygodności zeznań pozwanego co do jego stanu majątkowego, zostało w sposób przekonywujący (logiczny) wyjaśnione. Z tych względów nie było podstaw do uznania, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku zostało sporządzone z obrażą art. 328 § 2 k.p.c.

Przepis art. 233 k.p.c. którego naruszenie pozwany zarzuca Sądowi Rejonowemu odnosi się wprost do oceny dowodów wskazując według jakich kryteriów winna być ona przeprowadzona. Wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów stanowiąc w § 1, że Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Stawiając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należy wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, które jedynie mogą zostać przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002r., II CKN 817/00). Z tego wynika, że do skutecznego postawienia zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. nie jest wystarczające przekonanie strony o ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu (Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyrokach: z dnia 1 marca 2012r. I ACa 111/12; z dnia 3 lutego 2012r., I ACa 1407/11). Również same, nawet poważne wątpliwości co do trafności oceny dokonanej przez sąd pierwszej instancji, jeżeli tylko nie wykroczyła ona poza granice zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c., nie powinny stwarzać podstawy do zajęcia przez sąd drugiej instancji odmiennego stanowiska (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012r., I UK 347/11).

Mając na względzie powyższe, pozwany, stawiając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., był obowiązany wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Pozwany tymczasem, nie wskazuje uchybieniu przez Sąd I instancji regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów tj.: regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów poprzestając jedynie na kwestionowaniu niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, a więc istnienia przesłanek z art. 138 k.r.o., dopuszczającym podwyższenie wysokości obowiązku alimentacyjnego.

Stosownie do art. 138 k.r.o. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Zasadność tego roszczenia jest uwzględniona przez zakres obowiązku alimentacyjnego, który stosownie do art. 135 k.r.o., uzależniony jest od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Przez zmianę stosunków określonych w art. 138 k.r.o. rozumie się „istotne zmniejszenie lub ustanie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji albo istotne zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga skorygowania przez stosowne zmniejszenie albo zwiększenie wysokości świadczeń alimentacyjnych” (Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Komentarz, red. prof. dr hab. Krzysztof Pietrzykowski, Wydawnictwo C.H. Beck, wydanie 3, s. 1134). Zmiana stosunków musi się odnosić do wszelkich zmian w statusie ekonomicznym skutkujących zmianą zakresu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub zmiany zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Uwzględnienie roszczenia (obniżenie alimentów) wymaga zatem wykazania, że zmiana taka nastąpiła po uprawomocnieniu się wyroku zasadzającego świadczenie alimentacyjne, a więc po 19 lipca 2007r., kiedy to uprawomocnił się wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 27 czerwca 2007r. w sprawie I RC 2280/06 ustalający zakres poprzedniego obowiązku alimentacyjnego.

Zgodnie z art. 135 § 1 k.r.o., zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Jak wskazał Sąd Najwyższy w punkcie 4 uchwały z

dnia 16 grudnia 1987 r. (III CZP 91/86) przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego rozumieć należy potrzeby, których zaspokojenie zapewni mu - odpowiedni do jego wieku i uzdolnień - prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy. Dzieci mają prawo do równej z rodzicami stopy życiowej niezależnie od tego, czy żyją z nimi wspólnie, czy też oddzielnie.

Obowiązek alimentacyjny, musi uwzględniać wynikający z art. 96 § 1 k.r.o. obowiązek rodziców troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotowywać je należycie do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień. Usprawiedliwione potrzeby dziecka winny być oceniane nie tylko na podstawie wieku, lecz również miejsca pobytu dziecka, jego środowiska, możliwości zarobkowych zobowiązanych do jego utrzymania i całego szeregu okoliczności każdego konkretnego wypadku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1969r., III CRN 350/69; uchwała Pełnego Składu Izby Cywilnej i Administracyjnej Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/87), przy czym obowiązek dostarczania, w ramach obowiązku alimentacyjnego, środków utrzymania i wychowania przez rodziców na rzecz dziecka nie obejmuje świadczeń zwyczajowo przyjętych i życiowo celowych, ale niesłużących zaspokajaniu bieżących usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 14 maja 2008r., I OSK 1195/07).

Przenosząc powyższe do ustalonego stanu faktycznego, należy stwierdzić, iż wskazana powyżej zmiana stosunków istniała w chwili orzekania przez Sąd Rejonowy. Sąd ten prawidłowo stwierdził, że po stronie powodów nastąpił wzrost kosztów utrzymania. Spowodowany on został nie tylko znacznym upływem czasu od chwili ustalenia poprzedniego obowiązku alimentacyjnego, a tym samym ogólnym (inflacyjnym) wzrostem kosztów utrzymania, ale również znacznym pogorszeniem stanu zdrowia małoletnich. Nadto realizacja przez małoletnich obowiązku szkolnego, jak również ich uczestniczenie w zajęciach pozaszkolnych, miało swój wpływ na znaczne podwyższenie kosztów ich utrzymania. Na koszty te składają się nadto: wyżywienie, potrzeba mieszkaniowa (partycypacja w tych kosztach), odzieży i obuwia, środków czystości, wypoczynku, a które w większości w przedziale ostatnich 7 lat spoczywały na matce.

Koszty te kształtują się następująco. W stosunku do małoletniego M. K. wynoszą one 2.500 zł, natomiast w odniesieniu do małoletniej A. K. (1) 1.800 zł. Zasądzone zatem alimenty w kwocie: na rzecz A. K. (1) po 800 zł miesięcznie, a M. K. w kwocie po 1.000 zł miesięcznie, pomimo, iż Sąd Rejonowy stwierdził, iż pozwany w większym stopniu winien świadczyć obowiązek alimentacyjny w wymiarze finansowym, stanowią mniej niż połowę ustalonych kosztów utrzymania. Tym samym, rzeczywista partycypacja pozwanego w spełnianiu obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletnich, jest niższa niż ich matki.

Wskazane powyżej stwierdzenie wzrostu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych, musi uwzględniać również zmianę możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, które wyznaczają górny pułap świadczeń alimentacyjnych, nawet gdyby nie zaspokajały one w pełni usprawiedliwionych potrzeb (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 1972 r., III CRN 470/71; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 1972 r., III CRN 470/71). Zgodnie z uchwałą Pełnego Składu Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987r. (III CZP 91/86) przez ustawowe określenie „możliwości zarobkowe i majątkowe rozumieć należy nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane ze swojego majątku, lecz te zarobki i te dochody, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych. Możliwości zarobkowe zobowiązanego nie mogą być zawsze utożsamiane z faktycznie osiąganymi zarobkami. W uzasadnionych przypadkach obejmują one także wysokość zarobków, które zobowiązany jest w stanie uzyskać, lecz nie osiąga ich z przyczyn nie zasługujących na usprawiedliwienie, np.: niewykonywanie przez zobowiązanego wyuczonego i dobrze wynagradzanego zawodu, podjęcie zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin, bądź też praca dorywcza.

Nie można również pominąć, iż stosownie do art. 135 § 2 k.r.o. wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego; w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego.

Matka powodów swój obowiązek alimentacyjny spełnia częściowo przez osobiste starania o utrzymanie i wychowanie powoda, dlatego zgodnie z powołanym unormowaniem, to na pozwanym spoczywa w większym zakresie obowiązek pokrywania kosztów utrzymania powódki, zwłaszcza jeżeli kontakty pozwanego z małoletnimi są sporadyczne.

Kryteria te zostały prawidłowo stwierdzone przez Sąd Rejonowy, a zasądzone alimenty miały swoje oparcie w możliwościach zarobkowych pozwanego. Ustalając możliwości zarobkowe należy uwzględnić zarówno jego wykształcenie jak również posiadane umiejętności. Powód ma obecnie 44 lat, z zawodu jest ekonomistą.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w szczególności okoliczności ujawnionych przez pozwanego na rozprawie apelacyjnej, jednoznacznie wynika, że pozwany posiada możliwości zarobkowe. Pozwany podjął pracę. Bez problemu pracę tą zmienił. Wciąż prowadzi pizzerię przynoszącą mu dochód. Pomimo, iż jak wynika z zeznania podatkowego dochód uzyskany z tego tytułu jest niewielki, to jednak uwzględniając przychód (364.757,73 zł) jak również posiadanie przez niego wykształcenie ekonomiczne, przy podnoszonym przez Sąd Rejonowy obowiązku dochowania należytej staranności, należy oczekiwać, że wykorzystanie przez niego umiejętności winno prowadzić do jego zwiększenia.

Nadto nie można pominąć, że pozwany wciąż ponosi zobowiązania kredytowe. Utrzymuje dom jednorodzinny, żonę, dziecko, dwa samochody. Świadczy to o istnieniu po jego stronie również możliwości majątkowych dla realizacji obowiązku alimentacyjnego.

Nie można także pominąć wykształcenia pozwanego (wyższego, ekonomicznego). Pozwany nie wykazał, aby nie mógł podjąć zatrudnienia na stanowisku odpowiednim do jego wykształcenia, nie wykazał również aby taką pracą się interesował pomimo deklarowanych trudności związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Z tych względów zasadne było przyjęcie, że pozwany nie wykorzystuje w pełni swoich możliwości zarobkowych, a zasądzone świadczenie mieści się w jego możliwościach zarobkowych i finansowych.

Reasumując Sąd Odwoławczy uznał zaskarżone orzeczenie za prawidłowe, a apelację za bezzasadną i orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

SSO Danuta Morys-Woźniak SSO Krystyna Hadryś SSO Gabriela Sobczyk